

Bart Middelburg

De zaak van de gestolen banaan

*Dagelijks leed bij de
politierechter*

1. *Recht van spreken*

Het gebeurt wel vaker dat verdachten komen aanzetten met een getroebleerde jeugd, maar veelpleger Jonathan S. (24) heeft wat dat betreft wel enig recht van spreken.

S. – stevig postuur, twee dikke rastavlechten – werd na zijn geboorte in Colombia te vondeling gelegd, maar werd aanvankelijk niet opgemerkt. Toen hij eindelijk werd gevonden was hij zodanig uitgedroogd dat zijn rechterhersenhelft beschadigd was geraakt.

Hij groeide op in een adoptiegezin in het oosten van Nederland, volgde een half jaar vmbo, maar werd toen van school gestuurd wegens brandstichting; lezen en schrijven kan hij nauwelijks. Op zijn dertiende ging hij uit huis, op zijn vijftiende werd hij voor de eerste keer vader, op zijn achttiende voor de tweede keer. De reclassering omschrijft hem als ‘zwakbegaafd’.

In Amsterdam raakte Jonathan S. eerst aan de coke, nu is hij zwaar aan de drank, bij voorkeur hard liquor. Het bureau Beursstraat kent hem bij de voornaam: hij heeft inmiddels een strafblad van twintig kantjes. ‘Daar zit ook wel wat geweld bij,’ zegt politierechter D. van den Brink. Een baan heeft hij nooit gehad, en sinds hij door de woningbouwvereniging vanwege hennepcultuur uit zijn huis werd gezet woont hij op straat.

Op 26 december 2010, tweede kerstdag, trok hij maar weer het Wallengebied in. Om half tien ’s avonds passeerde hij op de Oudezijds Voorburgwal een Japanse toerist en schreeuwde tegen de man: ‘Chinees! Give me money!’ Er ontstond een worsteling, waarbij de Japanner op het hoofd werd geslagen, maar het lukte S. niet hem geld afhandig te maken. Het was stil op straat, maar dankzij het cameratoezicht van de politie op de Wallen kon Jonathan S. kort daarop worden gearresteerd. Op het bureau verklaarde hij: ‘Alleen omdat die kut-Chinees wat zegt word ik aangehouden.’

Jonathan S., die de politierechter amicaal tutoyeert, geeft toe dat hij weer een slok op had. ‘Ik was best wel dronken weet je.’ Van afpersing of beroving was zijns inziens echter geen sprake. ‘Het ging me niet om het geld. Ik had een opgezwollen enkel, weet je. Ik liep vreemd, en toen lachte deze meneer me uit. Ik was al opgefokt, dus ik heb gezegd: wat moet je nou man?’

Wellicht bieden de beelden uitkomst, zegt de politierechter, en kort daarop staan alle aanwezigen – rechter, griffier, verdachte, zijn advocaat, reclasseringsambtenaren, parketwachten en een verslaggever – om de laptop van officier van justitie M. Enthoven heen. Op de beelden is te zien dat de fragiele Japanner lichtelijk wordt gemolesteerd.

Een ‘nachtmerrie-scenario’, noemt Enthoven het. ‘De stad adverteert dat het volstrekt veilig is om hier naartoe te komen. Deze Japanse toerist lacht vriendelijk naar de verdachte, en het volgende moment wordt hij afgerost.’ De officier eist negen maanden cel waarvan drie voorwaardelijk.

Veel te veel, vindt I. Wildschut, advocaat van S. ‘Voor afpersing is het essentieel of hij heeft gezegd: give me your money. Maar ik zie dat niet op de beelden. Dat kan dan ook niet bewezen worden verklaard. En die klap op het hoofd zie ik ook niet terug.’

Afpersing, besluit de politierechter, kan inderdaad niet bewezen worden verklaard, maar poging tot beroving wel. ‘Ik zie hier eerder een beroving dan iemand die verhaal haalt omdat hij zich onheus bejegend voelt. En aan straatroof wordt in Amsterdam zwaar getild.’ Dus krijgt Jonathan S. de gevraagde negen maanden cel. Als hij vrij komt gaat hij linea recta door naar ontwenningssklinik De Wending in Uchelen.

2. *Juristenkantoor Robert Moszkowicz*

Er blijft Robert Moszkowicz ook niets bespaard, zou je kunnen zeggen. Je kunt ook zeggen dat hij over een weergaloos talent beschikt zichzelf keer op keer zwaar in de nesten te werken. In elk geval grossiert hij in persoonlijke tragedies en knetterende zakelijke schandalen, en hij wordt om die reden in de media alleen nog maar aangeduid als het zwarte schaap van de gelijknamige advocatenfamilie.

De 57-jarige Robert (voorheen Baruch) Moszkowicz werd in 1976 beëdigd als de jongste advocaat van Nederland. Eind jaren tachtig raakte hij verslingerd aan de heroïne en liet zijn praktijk verloederen; in 1989 werd hij wegens bedrieglijke bankbreuk zelfs tot drie maanden gevangenisstraf veroordeeld, met als gevolg dat hij van het tableau werd geschrapt.

In 1995 werd hij opnieuw beëdigd als advocaat, maar die herkansing verprutste hij ook: in 2006 bepaalde het Hof van Discipline dat hij (onder meer vanwege gesjoemel met rekeningen) ten tweeden male werd geschrapt, dit keer voor goed. Moszkowicz was er niet rouwig om: 'Ben ik tenminste van die regels binnen de advocatuur af.'

Aangezien hij zich geen advocaat meer mocht noemen, startte Moszkowicz vervolgens maar Juristenkantoor Robert Moszkowicz Amsterdam bv, laatstelijk gevestigd aan de Prinsengracht 699. 'Ons kantoor bundelt zo'n dertig jaar aan juridische en fiscaal-juridische ervaring,' heet het op Moszkowicz' site. Het kantoor, zo is inmiddels gebleken, bundelt echter wel meer: als jurist raakte Moszkowicz wederom verwickeld in procedures waarin het draaide om misleiding van klanten.

In juni 2010 nam de belastingdienst de complete inventaris van Moszkowicz' kantoor in beslag in verband met een schuld van circa een ton. Geen punt, liet Moszkowicz weten: 'Ik heb inmiddels wat reservemeubels klaarstaan. Die kun-

nen direct na de verkoop naar binnen worden getild. We blijven gewoon open.’

En vandaag moet Moszkowicz, althans Juristenkantoor Robert Moszkowicz Amsterdam bv, ook nog eens voor de politierechter verschijnen wegens overtreding van de afvalstoffenverordening van stadsdeel Centrum. Het kantoor heeft op zaterdag 29 mei 2010 op de Prinsengracht vuilniszakken ter inzameling aangeboden, op straat gezet dus, ‘in de wetenschap dat dat ernstige gevolgen kon hebben voor het milieu’, zegt officier van justitie S. Bouhuijzen. Op zaterdag wordt ter plaatse namelijk geen vuilnis opgehaald.

Politierechter F. Requisizione bladert wat in het mapje dat het dossier in deze zaak vormt. Het betrof vier grijze vuilniszakken die werden aangetroffen ter hoogte van nummer 707. Er zat post in ‘toebehorend aan gedaagde’. Van die poststukken zijn ook foto’s gemaakt. En in dat deel van de binnenstad mag alleen op maandag en donderdag vuilnis op straat worden gezet.

Moszkowicz is niet komen opdagen, en ook niemand anders van het juristenkantoor, en daarom mag Bouhuijzen meteen aan zijn requisitoir beginnen. ‘Ik zal het kort houden. Mr. Moszkowicz is in deze zaak gehoord, en hij heeft verklaard dat een secretaresse het heeft gedaan, niet wetende op welke dagen vuilnis wordt ingezameld. Dat kan, maar ook dan blijft de bv verantwoordelijk.’ Aanvankelijk is Moszkowicz een transactie (boete) aangeboden van 300 euro. ‘Maar die heeft hij niet betaald, en hij is ook niet verschenen vandaag. Daarom ga ik met mijn eis iets hoger zitten: 360 euro.’

Politierechter Requisizione neemt die eis over en maakt er verder weinig woorden aan vuil. ‘Als die werkneemster niet zou hebben geweten dat het niet mocht, dan nog blijft het bedrijf inderdaad verantwoordelijk.’ In totaal heeft de behandeling van de zaak een kleine zes minuten geduurd.

3. 'Jullie gaan het meemaken'

De 21-jarige Mohammed el A. – spijkerbroek met geprefabriceerde bleekvlekken, witte gympies, zwart nylon jack – is een timide jongen. Hij is in elk geval niet of nauwelijks te verstaan. Elke keer als hij iets lijkt te hebben gezegd, vat politierechter B. van Berge Henegouwen de essentie daarvan maar even samen, om misverstanden te voorkomen. 'Dus u heeft helemaal niet gezegd dat het weer net zo zal worden als op 11 september?'

Maar zo timide is veelpleger Mohammed el A. niet. De politie rekent hem tot de Chassé-groep, een groepje Marokkaanse jongens in De Baarsjes dat al jaren voor veel overlast zorgt.

Zijn strafblad vormt inmiddels een 'heel pakket', zegt de rechter. Voorwaardelijke straffen en werkstraffen halen bij hem bovendien niets uit, hij trekt zich er niets meer van aan. Zijn ouders hebben volgens justitiële rapportages thuis niets te vertellen, en tussen de reclassering en El A. botert het ook niet erg. 'Ik wil geen gesprek met u,' voegde hij een reclasseringsambtenaar toe toen hij recent weer eens vastzat. 'U verpest eigenlijk de lucht hier.'

Mohammed el A. wordt verdacht van twee strafbare feiten: vernieling van een politiewagen op 30 juli 2010 en, toen hij op 11 augustus voor dat feit werd opgepakt, het dreigen met terroristische aanslagen.

Op 30 juli probeerden agenten, onder wie de buurtregisseur, in de Witte de Withstraat ene Khalid aan te houden. Voor ze het wisten werden zij omringd door een groepje van een stuk of zeven jongens, en klonk luid gerinkel: de achterruit van hun surveillancewagen werd ingeslagen. Terug op het bureau herkenden de agenten de jongens in het fotobestand, ook Mohammed el A., die vermoedelijk bij het inslaan van de ruit betrokken was geweest.

Op 11 augustus werd besloten El A. aan te houden en nader

te horen over het voorval, maar daarbij ging hij volledig door het lint. Hij verzette zich hevig, en bedreigde de agenten met van alles en nog wat, ook terrorisme. 'Jullie gaan het meemaken.' 'Ik doe een bomgordel om.' 'Ik blaas jullie op.' 'Ik ga jullie schieten.' 'Het wordt net als op 11 september.' 'Jullie hebben ons zo gemaakt.' 'Jullie durven wel in dat pakkie, maar alleen durven jullie helemaal niks.' 'Op een dag is het over met jullie.' 'Jullie koppen gaan rollen, jullie gaan eraan.'

Het hield maar niet op, op het bureau ook niet: 'Ik lach om vrouwen bij de politie. Ik vouw ze dubbel.' De agenten werden er op den duur stil van: ze waren ervan overtuigd dat hij het allemaal nog meende ook. 'De politie heeft het idee dat u zwaar aan het radicaliseren bent,' zegt de rechter. 'Dat u heel negatief tegenover de Nederlandse maatschappij staat.' El A. mompelt wat. 'Dus u zegt dat dat niet klopt?'

Officier van justitie N. Smits acht feit 2, de bedreiging, bewezen, en eist zes weken onvoorwaardelijke gevangenisstraf. Feit 1 laat zij vallen: het kan niet onomstotelijk worden bewezen dat El A. betrokken is geweest bij het inslaan van de achterrait. 'Maar dan,' zegt El A.'s advocaat P. Figge, 'vraag ik ook vrijspraak voor feit 2. Als mijn cliënt niet betrokken is geweest bij die vernieling, dan was zijn aanhouding onrechtmatig. Er was geen redelijk vermoeden van schuld.'

Die vlieger gaat niet op, zegt de rechter. 'De bedreiging wordt bevestigd door vijf verbalisanten, die gewoon hun werk wilden doen.' Het worden dus zes weken. Na die tijd wil Mohammed el A., zegt hij, gewoon weer bij zijn ouders gaan wonen; misschien gaat hij ook een opleiding volgen.

4. Een dikke grauwsluiert

Over José T. uit Zuid hangt een dikke grauwsluiert. Haar haar is grijs, haar regenjas is grijs, en haar broek is grijs. Zij heeft